

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An possit obligari ad relinquendam subiectionem debitam in statu
assumpto. punct. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

obligantur bono communi religionis consulere, colligitur manifeste ex Suar. tom. 4. de relig. tractat. 8. lib. 2. capit. 9. num. 29.

8. Tertio dubitatur; an obligari possis sustinere asperitates regulæ primitivæ à fundatore institutæ, à Pontifice approbatæ tametsi decursu temporis relaxata sit: Videris posse obligari; quia voces obedientiæ secundum regulam, quod intelligi debet de regula legitima, non de regula malicia religionum corrupta, præcipue cum Religiosi non videantur potuisse suis transgressionibus efficaciam regulæ derogare; quippe illæ transgressiones vocorum paupertatis, castitatis, seu obedientiæ violationes sunt, At actibus iuri naturali, & divino contrariis introduci non potest consuetudo, quæ regulam deroget.

9. In hac re distinctione utendum est: Aliæ sunt austeritates à regula primitivæ præscriptæ, quæ tamen sub voti actu non continentur. Aliæ quæ ab ipso religionis exordio continentur. Ad observationem austeritatum, quæ sub votis nunquam fuerant contentæ, obligari non potes, si decursu temporis, & consuetudine longæva derogata sunt. Possent autem aduersus regulam, & legem has austeritates indicentem præscribi constare ex his, quæ diximus, tractat. 3. de legibus de consuet. ibi enim probanimus aduersus quamlibet legem Ecclesiasticam præuolare consuetudinem posse. Lex autem illa statuens has austeritates pro maiori Religiosi status obseruatione Ecclesiastica est. Ergo potuit derogari consuetudine. At si derogata nec lex est, nec regula, ergo votum obedientiæ secundum regulam illas austeritates non comprehendit, & ita docet Nauarr. capit. 12. numer. 50. Lud. Lop. 1. p. instruat. capit. 4. versicul. non excusatur. Suar. tom. 3. de relig. lib. 10. tom. 2. numer. 18. Sanchez lib. 6. sum. capit. 2. numer. 26. & sequentibus. Verum si austeritates, & regulares obseruantie sub votis fuerint ab ipso institutore contentæ necessario debes factu voto eas obseruare; quia contra votum vtpote obligationem iure diuino, & naturali inducens, nulla consuetudo præualet. Sic Nauarr. Sanch. & Suar. supra. Hoc autem procedit, dum vrget præceptum, & lex ita tenet sub votis religionum eas obseruantias comprehendit; at quia hæc comprehensio iuris est Ecclesiastici non diuini, consuetudine derogari potest. Quæ derogat. postea vota denuo facta eas obseruantias non comprehendunt. Ex his dissoluta manet dubitandi ratio. Nego enim votum obedientiæ semper fieri secundum rigorem regulæ à fundatore institutæ & in principio approbatæ, sed fieri secundum quod consuetudine legitime præscripta mitigata est. Consuetudo autem mitigat, & derogat potest regulam, quatenus talis est; tametsi quatenus est sub voto comprehensa derogari non possit.

10. Quartò dubitabis de regula reformata, & in pristinum statum restituta à Prælato cum generali capitulo; an tenearis ex vi professionis ante reformationem factæ eam obseruare? Nam ex professione post reformationem nemini est dubium. Communis sententia affirmat, quia illa non est noua austeritas, sed antiquæ debita restitutio. Item religionis prælato cum capitulo generali concessum est posse religionem collapsam erigere, & constitutionibus denuo editis reparare, ne penitus pereat, sed hoc efficaciter præstare non potest, nisi simul possit sibi subditos ad eam obseruantiam mouere. Ergo dicendum est facta reformatione omnes obligatos esse. Sic docuit Felin. capit. cum omnes numer. 15. de consuet. Abbas capit. super de versiculo austeritatem numero 6. de Regular. Silest. verbo religio 6. question. 6. Azor. tom. prim. institution. moral. lib. 23. capit. 11. question. 17. & 19. Gab. Valq. 1. 2. disputation. 154. capit. 4. numero 15. & sequentibus pluribus relatis Sanch. lib. 6. sum. capit. 1. numer. 35. Suar. tom. 3. de rel. lib. 10. capit. 7. numer. 19. Layman lib. 4. sum. tract. 5. cap. 9. qu. 4.

11. Hæc sententia eo tantum casu vera est, quo reformatio iudicaretur maximè expediens, seu moraliter necessaria ad conferuationem religionis assumptæ: in statu mitigationis per legitimam consuetudinem introductæ, sic colligitur ex supra relatis doctoribus. Ratio est; quia ex voto solum potes obligari ad obseruandam regulam quatenus viget, non quatenus abolita est: & deinde obligari tantum potes ad obseruandam quæ necessaria fuerint ad illius secundum statum assumptum conferuationem vtpote tacite, & in virtute sub regula comprehensa, non tamen ad statuta, quæ moraliter necessaria non sunt ad regulæ mitigatæ conferuationem; quia sub tuo voto, nec expressè, nec tacite continentur. Alias posses ad nouam religionem obligari. Quod si roges, quando iudicabitur reformatio moraliter necessaria ad religionis assumptæ conferuationem? Oprimè responderet Layman. lib. 4. sum. tract. 5. cap. 9. quæst. 4. co. 2. inquit enim.

Tunc reformatio regulæ necessaria videri debet ad regulæ ordinis conferuationem, si cum præsentis obseruatione paucissimi ad perfectionem religiosam peruenire studeant, si cum scandalo & querela secularium viuunt. vt expediret omnino religionem dissolui, quam ita continuari, si neque essentialia voto v. g. quæ ad paupertatem religiosam spectant, communiter obseruentur.

PUNCTUM V.

An possis obligari ad relinquendam subiectionem debitam in statu assumpto.

SUMMARIUM.

1. Ex voto nunquam potes obligari ad relinquendum statum matrimonio assumpto.
2. Neque etiam obligari potes ex voto religiosæ obedientiæ communiter factæ Episcopatum acceptare; bene tamen alio capite.
3. Ad acceptandum beneficium seculare, vel alterius Ordinis obligari non potes, bene tamen ad acceptandum beneficium tui Ordinis.
4. Non potes obligari ad transitum alterius Religionis.

1. Debitam subiectionem relinquere potes legitimo matrimonio contracto, assumptione ad Episcopatum vel beneficium curatum, & per ingressum alterius Religionis. Regula ergo certissima est, nullo modo posse voto obedientiæ obligari ad debitam subiectionem relinquendam; quia non potest votum tibi esse contrarium illo enim subiectionis Religioni. Ergo ex illo à Religione liber esse non potes. Quod amplius explicatur expendendo modos, quibus debita subiectionis relinquatur. Et primo ad statum matrimonij constat ex professione Religionis te obligari non posse; si quidem professione Religionis supradictæ statui renuncias. Quare si in aliquo casu rarissimo ad contrahendum matrimonium obligari posses, ea obligatio non ex potestate à voto accepta, sed aliunde provenire debet: Sic omnes Doctores.

Deinde ex vi voti non potes obligari ad Episcopatum assumendum; quia eo assumpto manes liber ab obedientia regulari c. 1. 18. q. 1. cui votum te subiecit. Ergo ex illo non potes ab obedientia regulari libertatem consequi. Et confirmo. Votum obedientiæ est secundum regulam; at Episcopatus est extra regulam. Ergo ad illius acceptationem votum non extenditur. Adde Episcopatum non referre ad bonum Religionis, & Religiosi, sed ad bonum commune Ecclesiæ, cui prouidere non est Prælati regularis, & ita tradit Lessius lib. 2. de iustit. cap. 51. dub. 9. n. 76. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 10. cap. 10. n. 21. Sanch. lib. 6. sum. cap. 2. n. 49. Verum est hoc ita sit, potest Pontifex te in Episcopatum assumere, quoties id Ecclesiæ expedire iudicauerit non ex vi voti obedientiæ, sed ex iurisdictione, quam habet in totam Ecclesiam, cui eius cura, & regimen concessum est, vt pluribus relatis firmat Suarez dicto cap. 10. num. 19. Sanch. num. 49.

2. Maior difficultas est an ex vi voti obligatus sis non consentire Episcopato absque licentia tui Prælati? Ratio difficultatis est; quia in cap. Religiosus de electione in 6. irritus declaratur consensus absque tui Prælati licentia, ibi, consensus non tenet. Nihilominus ex vi illius textus non conuincitur, te obligatum esse ex vi voti ad non præstandum consensus absque superioris licentia; quia consensus absque superioris licentia prohiberi, & irritari potest iure Ecclesiastico, vt de facto prohibetur, & irritatur, absque eo quod ex voto vlla sit prohibitio, aut irritatio. Adde Episcopatum statum esse Religionem perfectiorem, nullo modo dispositioni regularis Prælati subiectum. Ergo ex vi voti regularis obedientiæ non prohiberis eius electioni tuum consensum præstare. Verum est hoc ita sit negari non potest, te potuisse voto obedientiæ ad id obligari; cum sit res honesta, & iuri communi conformis, vt docet Suarez 3. de Relig. lib. 10. c. 10. n. 14. Aduertere tamen debes, solum consensus in electionem absque Prælati licentia tibi esse prohibitum; quia Textus in cap. si Religiosus tantum de electione loquitur, non de collatione, & præsentatione. Vnde consensus in hac prouisione nec est nullus, nec videtur prohibitus: tradit Suarez dicto cap. 10. n. 16. & 17. Deinde loquitur textus non de cuiusvis beneficii electione, sed Prælati; qualis non est beneficium curatum, nec simplex: potes ergo hæc inconsulto Prælato acceptare, si in ea prouidearis à potente conferre.

3. De obligatione verò accipiendi beneficium curatum, aut simplex, sub distinctione respondendum est: si beneficium seculare sit, non potes ab illo Prælato regulari etiam supremo, quatenus talis est, obligari, quia illa beneficia non pertinent ad regulam; cum te extra regulam, obseruantiamque

regularem conſtituant; neque eorum prouiſio ſpectat bonum monaſterij, ſed bonum Eccleſiæ. Sic Nauarr. *comm. 4. de Regul. num. 23.* Man. Rod. *l. 1. q. regul. q. 14.* Suar. *l. 3. de Rel. lib. 10. c. 10. in fine* Sanch. *lib. 6. ſum. cap. 2. n. 51.* Ab hac doctrina excipiunt aliqui Doctores munus parochorum inter Indos, quod cum ex motu Pij V. Religioſi conferri poſſit, videtur ad Religionem pertinere, & quaſi regulare eſſe; ac proinde poſſe Religioſos ad illud ſubeundum compelli. Sic Ladou. Lopez *l. p. inſtruct. c. 56. col. 3.* Man. Rodrig. *2. ſum. cap. 9. n. 6.* Suar. *d. cap. 10. in fine.* Sed oppoſitum verius cenſeo cum Sanch. *lib. 6. ſum. cap. 3. num. 50.* quia illa Pontificia conceſſio non mutat beneficij ſecularis naturam, & conſequenter non præſtat, vt ad illud ſubeundum obligari poſſis. Quod ſi beneficium regulare ſit tui Ordinis, ad illud ſubeundum compelli à tuo Præſato potes; cum enim à Religioſis illius Ordinis adminiſtrari debeat, neceſſum erat, vt Præſatus penes quem eſt Ordinis miniſtratio poteſtatem haberet compellendi ad illius beneficij adminiſtrationem. Nauarr. Suar. Sanch. & Man. *locis allegatis.* Sumiturque ex *cap. quorundam de electione in 6.* Quod extendi debet ad beneficium, etiamſi reditus tenues habeat; quia non commodum Religioſi, ſed Religionis in hac adminiſtratione ſpectatur, & docuit Nauarr. & Sanch. *ſuprà*, & Suar. *l. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 19. n. 5.* ob illud tamen tenue beneficium, & ad ſuſtentationem inſufficiens, non poterit Religioſus à Præſato obligari relinquere monaſterium, vt in eo reſideat, niſi ex bonis monaſterij inſufficientiam alimentorum ſuppleat. Suar. *loco allegato.* Notanter dixi tui Ordinis; quia ad beneficia regularia alterius Ordinis compelli non potes; quia ea, eorumque munera tuæ Religionis non competunt; ac proinde non cenſeris ad ea ſubeunda obligatus. Sanch. *d. cap. 2. num. 51.*

Hinc ſic te obligari poſſe ex voto obedientie ad ſubeundum munus Prælati; alteriſſe officij in tuo Ordine, ſecus extra Sanch. *num. 52.*

4. Vltimo dicens quod eſt de tranſitu ad aliam Religionem, ad quem certum exitimo te obligari non poſſe. Tūm ob rationem generalem, quia non videtur poſſe ſuperior præcipere ſubdito id per quod ab eius obedientia eximitur. Tūm quia vel Religio aſſumenda eſt æqualis, inferior, vel ſuperior: Si inferior; aut æqualis ſit Religioni aſſumptæ, ſub voto facto comprehendi non poteſt, vt potius minus bonum; Si perfectior, continetur ſub voto per modum exceptionis: promittis enim obedientiam in hoc Ordine, dum perfectiorem ingreſſus non fueris; ac quia non promittis perfectiorem ingredi, nec obedire Præſato eius ingreſſum præcipienti; ea de cauſa obligari non potes. Sic Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 10. cap. 10. n. 4.* Qualiter autem poſſis ex vna Religione ad aliam tranſire, infra dicemus.

P V N C T V M V I.

An Religioſis interdicta ſit habitus ſuæ Religionis dimiſſio, & ſub qua pœna?

S V M M A R I V M.

- 1 Sub pœna excommunicationis dimiſſio habitus interdictur.
- 2 Religioſus Societatis Ieſu in hac excommunicationem non incidere docet Sanch. Probabilis eſt oppoſitum.
- 3 Explicatur qua ſit temeraria habitus dimiſſio.
- 4 Non requiritur noua habitus dimiſſio, tamenſi contra ſententiam Sanch.
- 5 Si retento habitu propria Religionis ſecularem induas exteriùs, incidis in dictam excommunicationem.
- 6 Non caret oppoſitum probabilitate.
- 7 Eſto excommunicationem vitares occultatio habitum; ac non vitas peccatum mortale.
- 8 Hac dimiſſio habitus debet eſſe temeraria, & qua hæc ſit.
- 9 Non excuſaris ab hac cenſura, ex eo quod habitum alterius Religionis induas.
- 10 Non excuſaris ex eo quod ſit hac habitus dimiſſio intra clauſtra propria Religionis.
- 11 Neque excuſaris ex eo quod per horam tantum dimiſeris.
- 12 Bene excuſaris, ſi ob actionem coactam in proximorum utilitatem dimiſeris. Item ſi ob graue aliquod damnum vitandum.
- 13 Item excuſari potes ex diſpenſatione.

1. Eſſe omnibus Religioſis præſſis ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendam interdictam temerariam habitus ſuæ Religionis dimiſſionem compertum eſt apud omnes. Ex *cap. vt periculoſa. Ne clericis, vel monachi in 6. ibi.* vt periculoſa Religioſis euagandi materia ſubtrahatur, diſtinctius inhiibemus, ne de cætero aliquis quacumque Religionem tacite, vel expreſſe profeſſus in ſcholis, vel alibi

temere habitum Religionis ſuæ dimittat: & paulò inferius. Si quis autem horum temerarius violator extiterit, excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto. Ratio huius prohibitionis, vt conſtat ex proœmio dicti cap. eſt ut Religioſi occaſionem habeant euagandi. Præterquam quod facti rationi conſonum eſt, ne habitus qui datur in ſignum ſtatûs Religioſi aſſumpti dimittatur non dimiſſo ſtatu, ad quem ſignificandum aſſumitur. Hæc igitur prohibitio circa Religioſos profeſſos verſatur, ibi, *tacite, vel expreſſe profeſſos.* Quod intelligendum eſt, ſive viti ſint, ſive feminæ; quia de omnibus eſt eadem ratio. Vnde nouitij non comprehenduntur, & merito; quia in illis non poteſt eſſe temeraria habitus dimiſſio, cum pro libito à via incepta deſistere poſſint, & libere vagari.

2. Difficultas autem eſt de Religioſis Societatis tam profeſſis, quam non profeſſis, an ſi temere habitum dimittant, peccent mortaliter, & excommunicationem ſupradictam incurrant. Negat Sanch. *lib. 6. ſum. cap. 8. num. 70.* eo quod Societas nullum ſpecielem habitum habeat, ſed communem, & accommodatum vſui patriæ, vt dicitur *6. p. conſtit. cap. 2. n. 11.* At dictus textus vt periculoſa, ſupponit profeſſos dimittentes habitum ſuæ Religionis habere ſpecielem habitum, quo à cæteris diſtinguantur; aliaſ ex illius diſpoſitione occaſionem vagandi non habebunt. Verius tamen credo ſub eo decreto Religioſos Societatis comprehendendos, quia eſto non habeant habitum vnicum, & ſpecielem, quo in omni loco vti debeant, teneant tamen vti habitum honeſto clericorum illius Religionis. Ergo ſi hunc dimittunt, & ſeculari veſte induantur, proprium habitum ſuæ Religionis dimittunt. Aliaſ ſi ſub dicto decreto Societatis Religioſi non comprehenduntur, non committent per ſe vllam culpam temere habitum deponentes, & ſecularem induentes; cum iure naturali habitus Religioſi dimiſſio ſtante ſitmo propoſito non retrocedendi ab ſtatu prohibitus non ſit. Quod certe durum eſt, & vagandi materiam ſatis aptam præbet, & licet textus loquatur de profeſſis, id fecit gratia ſequentium vſus; & quia eo tempore nullus erat religioſus à nouitiis diſtinctus, qui tacite, vel expreſſe profeſſus non eſſet.

3. Actio vero hoc decreto prohibita eſt temeraria habitus dimiſſio. Circa quam occurrit dubitandum, quæ de poſſio habitus ſit temeraria illius dimiſſio. In qua re certum eſt, non eſſe temerariam habitus dimiſſionem, cum illum deponis ad dormiendum, quietandum, natandum, aliamve ſimilem actionem; quia illa non eſt dimiſſio, ſed prudens, & cordata de poſſio, ſeu nudatio, & ſpoliatio. Sic Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 1. cap. 5. num. 3. & omnes.* Perit ergo habitus dimiſſio de poſſio illius fieri animo occultandi ſtatum, & ſe alium ab eo, qui eſt ſignificandi; Ex quo ſit non eſſe proprie dimiſſionem habitus, ſi illum deponis, vt aptius aliquam pertinem in ludo, & recreatione repræſentens, vt cutlam velociorem conſumes, vt lapidem expeditius proſicias; quia illa diſpoſitio non eſt ſtatûs voluntaria occultatio. Sic Nauarr. *cap. 46. n. 131.* Man. Rodrig. *queſt. reg. t. 2. q. 76. art. 6. notab. 2.* Azor. *l. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 13. q. 5. col. 16. & cap. 17. q. 9.* Suar. *tom. 5. de conſer. diſp. 23. ſect. 4. n. 27.* Sanch. *lib. 6. ſum. cap. 8. n. 51.* Quod intelligendum eſt, tamenſi aliaſ viles ad eam effectum induantur, vt nuper relati Doctores notant, & ratio facta conuincit. Imò Nauarr. Suar. & Sanch. *pluribus relatis,* doctrinam extendunt ad de poſſionem habitus ob ſuam turpem, vel inuoluſtum, ſcilicet vt voluptuoſos fornicare, vel liberius furari. Sed hoc intelligi debet, dummodo prima intentio deponendi habitum ſit voluptas fornicationis, & furri expedita executione. Nam ſi primo intendis tuum ſtatum occultare, vt ſic liberius pecces, non dubito; quin illa ſit vera, & propria habitus dimiſſio excommunicationi ſubiecta.

4. Dubium igitur eſt, debeãſne in de poſſitione habitus alium accipere, vt cenſearis verè, & proprie habitum dimittere. Aſſertant Sylueſt. verbo *excommunicat. 9. col. 24. n. 51.* Nauarr. *ſum. cap. 27. n. 131.* Man. Rodrig. *q. regul. 1. q. 76. art. 6.* Sanch. alios referens *lib. 6. ſum. cap. 8. n. 51.* Mouentur; quia aliaſ non eſt dimiſſio, ſed nudatio, & ſpoliatio. Item ex illa habitus Religioſi nudatione, niſi alius accipiat, non eſt Religioſi occaſio vagandi, quia non ſolent nudi, vel indecenter veſtiti incidere. Nihilominus verius cenſeo ſolam de poſſionem habitus ob ſuam occultandi ſtatum, eſſe veram habitus dimiſſionem, tamenſi alium nouum non induas; quia potes de poſſito tuæ Religionis habitum ſolis veſtibus inuenis veſtitus incidere omnino incognitus. Ergo eſt dimiſſio habitus, ex qua datur occaſio vagandi, quæ licet non ſit æque frequens, & apta ac ea, quæ nouis veſtibus indutus incidis; ſufficit tamen, vt præbeat tibi occaſionem vagandi incognitus. Sic Suar. *l. 5. de conſer. diſp. 23. ſect. 4. n. 28.* Neque illa de poſſio eſt dicenda nudatio; aut ſpoliatio, cum ſtat ex animo te occultandi, ſed vera, & propria dimiſſio.

5. Sed quid dicendum, ſi retento habitu propria Religioſis ſecularem induas, & ſic incognitus incidas, iudicandūne eſt habitus dimiſſus, & excommunicatus? Communiter